

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Tertius In Libros De Coelo; De Generatione Et Corruptione;
De Anima; Et Metaphysicam Aristotelis

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

V. An Cœli sint Animati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95375)

tur agens creatum, quod eos possit corrumpere: sicuti cælum dicitur incorruptibile, ingenerabile in nostra & ipsorum sententia, quia non datur agens, quod possit novum cælum generare: id autem tantum sequi, probatur, quia resistantia illa est limitata, & vis agendi naturalis potest semper crescere; unde & resistantiam illam superare potest: ideo autem opacum luci repugnat, quia contrariatur diaphaneitati, quam in subiecto requirit lux, utpote inter qualitates valde nobilis.

LIV. Instabis, Cælo nihil est contrarium, ergo, &c. Probatur antecedens, quia motui circulari nullus alius est contrarius, ergo, &c.

LV. Respondeo negando anteced. ad ejus probationem, dato antecedente, nego consequentiam; licet enim demus motui circulari nihil esse contrarium, non tamen sequitur nulla alia accidentia cælo competere, quæ habent contrarium.

LVI. Objicies 3°: sicuti datur materia, quæ virtute agentis naturalis per similem materiam penetrari non possit; ita forma datur, quæ virtute agentis naturalis corrumpi non possit, illaque rectè assignatur forma cælorum; ergo, &c.

LVII. Respondeo 1°. argumentum illud, vel nimium probare, videlicet formas omnes esse incorruptibiles, prout de facto omnis materia est impenetrabilis, vel ut summum convincere unam formam esse incorruptibilem, & illam dicemus esse materiam 1^{am}.

LVIII. Respondeo 2°. inde sequi formam esse secundum diversas partes integrales incorruptibilem, quia infra ostendemus materiam 1^{am} secundum aliquas partes integrales esse virtute agentis naturalis penetrabilem.

LIX. Respondeo 3° negando sequelam, & ratio disparitatis est, quod impenetrabilitas materiam non pendeat à dispositionibus incorruptibilitibus, uti inseparabilitas formæ à materia, ac per consequens incorruptibilitas; non probatur autem dispositiones ad formas cælorum esse incorruptibiles.

IX. Objicies 4°. omnes cælorum mutationes in Conclusionis probatione enumeratæ, omnino videntur miraculosæ, quia frequentissimè futura prænantiant, ergo, &c.

LXI. Respondeo, licet fortè earum aliqua sint miraculosæ; id enim non repugnat, neque à nobis certè deprehendi potest; tales tamen agnosci non debent antequam in illis effectum aliquem supra naturam deprehendamus: neque id sequitur ex eo quod Dionysius lib. de divinis Nominibus cap. 4°. dicat cæli substantiam, nec augeri, nec minui, sed nec profus mutari; quia vel ly nec significat idem, quod non nisi difficulter; vel Dionysius loquitur de cæli substantia secundum latitudinem.

D V B I V M V.

An Cæli sint animati.

LXII. **A**nte Resolutionem
Suppono, Cælos non esse animatos, non esse fidei divinæ, ut patet ex Sancto Thoma lib. 2° contra Gentes cap. 70°. hoc enim quod dictum est de Cæli animatione, non diximus quasi asserendo secundum fidei doctrinam, ad quam nihil pertinet, sive sic, sive aliter dicatur. Et Scotus in 2um distinct. 14.

quæst. 1^a. Breviter, si cæli non sunt animati, hoc est creditum, non ratione conclusum. Quia nulla est conditio, in corpore illo ita perfecto, manifeste apparens repugnare animationi. imò de Christianis hoc modo scribit P. Comptonus, inter Christianos non defuerunt, qui hoc senserint: imò ipsemet sanctus Augustinus & sanctus Hieronymus dubii hac in re videntur: Origenes verò Tom. 1° Comment. in Ioannem & lib. 4. Periarchon. cap. 77. stellas non solum animatas esse docet, sed virtutis etiam ac virti capaces, Christumque non pro hominibus tantum, sed pro astrorum etiam peccatis esse mortuum. Dubitat etiam Dionysius Carthusianus in 2. distinct. 14. quæst. 4. Vtrum cæli animati sint, necne. Idem probabile censet Aureolus in 2. distinct. 14. quæst. 2. arbit. 2. & quæst. 3. sicutque eidem opinioni Cajetanus in Psalm. 135. Imò S. Thomas lib. 2. contra Gen. cap. 70°. & alibi idem sensisse videtur: sed x. p. quæst. 70°. art. 3°. opinionem illam retractat.

LXIII. Adde & Doctorem Fromondum de Anima lib. 10. cap. 1°. art. 80. ubi ait: inter Sanctos Patres, præsertim Latinos, magna olim ea de re etiam dubitatio. Sanctus Augustinus eorum vertex & omnium circumspectissimus, quia nihil usquam resolutè asserere solet, nisi sacris litteris, aut Ecclesie traditionibus expressum, aut certà ratione comprehensum videat, hinc etiam vacillat; nam, nec illud quidem, ait certum habeo, utrum ad eandem Angelorum societatem pertineant. Sol & Luna & cuncta sydera quamvis nonnullis lucida corpora esse, non cum sensu vel intelligentia videantur. Alibi tamen aversum magis à Platone inclinationem suam ostendens: Neque Platoni, inquit, continuò concedendum est, globos istos luminum, sive orbiculos, luce corporeâ super terras, seu die, seu nocte fulgentes, suis quibusdam propriis animis vivere. ita Augustinus. Pergit idem Fromondus: Sanctus Hieronymus simili etiam fluctu fluctuat: nam ubi Ecclesiastes ait, Lustrans Univerfa, in circuitu pergit spiritus, dubitat, an ipsum solem, spiritum nominaverit; quod animet, & spiraret & vigeat, & annuos cursus expleat: an quod & luna lucentem globum, & atra Titania:

*Spiritus intus alit, totamque infusa per artus
Mens agit at molem, & magno se corpore miscet.*

Hoc enim Poetæ Versus in Commentarium suum attrahit. Verumtamen paulo infra profundè Anathematismum V. Synodi, nempe. Si quis dicit Cælum & solem & lunam & stellas & aquas, quæ super cælos sunt, animatas & materiales (vel potius ut Nicephorus) rationales, Anathema sit. Expendit & subdit; itaque hodie, ut minimum temerarius est, qui cælum & sydera anima rationali prædita esse credit.

RESOLUTIO. I.

LXIV. **D**ico 1°. Cælum non est animatum animâ vegetativâ.

LXV. Probatur, quia nullæ functiones, aut actiones, vitæ in eo apparent; neque enim crescit, aut augetur, aut sibi simile producit, quæ sunt operationes, ex quibus colligimus animam vegetativam in plantis: nam, quod dicant quidam antiqui cælum nutriri vaporibus ex aqua & terra assumptis, vanum est; quia videmus illos resolvi in pluvias, grandines, &c. deinde tota terra & aqua resoluta non sufficerent pro tanto corpore ad unum diem.

RESQ^o

RESOLUTIO II.

LXVI. **D**ico 2°. neque cælum habet animam sensitivam. Probatur, quia anima sensitiva, est etiam vegetativa; sed hanc non habet, ergo nec illam. Deinde in Cælo, aut astris, nulla apparent organa, aut actus animæ sensitivæ, nisi quis Philosophetur Poëticè & ridiculè, dicatque Cælum videre per solem quasi per oculum, audire per polos tamquam per aures, ergo, &c.

RESOLUTIO III.

LXVII. **D**ico 3°. multò minus habet animam rationalem; Probatur quia aliqui esset capax meriti & demeriti, esset in gratia, vel extra, culpâ propriâ, quæ nullus admiserit, unde meritiò in Concilio Lateranensi Capit. *summiter de summa Trinitate*, inter rationales creaturas, soli Angeli & homines numerantur: denique anima rationalis est etiam sensitiva & vegetativa, & valde multa organa requirit, quæ antea in Cælo negavimus.

LXVIII. Objicies 1°. In scriptura dicuntur cæli *laudare Deum, obedire Deo*. &c. item Psalmo 135°. *qui fecit cælos in intellectu*, id est, intellectu præditos.

LXIX. Respondeo nihil ex illis sequi, ad primum, cæli dicuntur laudare Deum tantum materialiter, faciendo scilicet id, ad quod à Deo, & ordinati sunt, & constituti, ad secundum dico locum illi Psalms non cum habere sensum, sed hunc genuinum, *Deus in intellectu*, id est divinâ intellectus sui sapientiâ *cælos condidit*: vel, Deus cælestia corpora ita procreavit, tamque rarum ordinem, tantam constantiam & proportionem eorum indidit motibus, ac si ea intellectu prædita fecisset.

RESOLUTIO IV.

LXX. **D**ico 4°. præscindendo ab autoritate V. Synodi supra citatæ (nisi cum Nicephoro loco *materiales* intelligas *rationales*, idque copulatum, cum verbo præcedenti, *animatas & rationales*) verisimilius est secundum Philosophiam naturalem præcisè cælos esse animatos anima locomotivâ distinctâ à vegetativa, sensitiva & rationali. ita senserunt Plato, Pythagoras, & plures antiqui Philosophi è quibus supplicio affectus est Anaxagoras (teste S. Augustino lib. 18. de Civit. c. 41.) quia contrarium docuit: Ptolomæus & vetustiores Astronomi; Philo Iudæus lib. de opificio mundi; Plinius lib. 2°. natural. Histor. cap. 8. Tycho in Epist. ad Rothm. Bodinus lib. 5. Theat. Campanella lib. 1° cap. 13. de sensu, quorum nullus animam cælis negat, licet plerique vegetativam aut sensitivam, &c. illis concedant, quod supra rejecimus.

LXXI. Probatur, illa quæ in centro suo naturali movent se localiter, supra & infra sunt viventia, sive animata; atque cæli sunt tales, ergo, &c. major videretur esse Divi Thomæ 4° contra gentes cap. 11°. ubi post Aristotelem ait *viventia sunt, quæ seipsa movent*. nec certè ullus est, qui aviculæ vitam & animam negaret, si in ipsa solum volatum, aliunde certus, quòd ab extrinseco non moveretur deprehenderet: & sic consequenter de serpentibus

super terram, ergo, &c. Probatur minor; quia cæli moventur supra & infra ab intrinseco in centro, sive loco suo naturali, existentes; ut dubio sequenti probabitur, ergo, &c.

LXXII. Confirmatur 1°. vel dicendum motum progressivum ab intrinseco quæ talem non esse actum vitalem, quod dici non potest, alioqui idem dici à fortiori deberet de sensationibus, vegetationibus, &c. vel dicendum cælorum motum localem ab intrinseco pariter esse actum vitalem, ac per consequens animam in ipsis præsupponere.

LXXIII. Confirmatur 2°. omnis operatio vitalis præsupponit suum principium esse animatum; sed omnis operatio, quæ in nutritivis præsupponit esse introsumptionem alimenti, est vitalis, ut omnes fateri tenentur; ergo motus localis cælorum præsupponit suum principium esse animatum, sive animam locomotivam: Probatur consequentia, quia motus ille in nutritivis ex se præsupponit introsumptionem alimenti.

LXXIV. Objicies 1° ex D. Fromondo loco suppositione primâ citato, potentia locomotiva animalis non est sine nutritiva, quæ spiritus naturales ei fabricat, quibus tamquam instrumentis membra sua movet: sic enim omnium animalium motus progressivos exerceri videmus; ergo, &c.

LXXV. Respondeo negando consequentiam; quia ex antecedenti ut summum concluditur in cælis non esse potentiam locomotivam similem illi, quæ est in animalibus; non verò nullam esse vitalem; quia, ut vel in Angelis patet, potentia locomotiva ut sic non habet conjunctam nutritivam, imò corpora gloriosa independenter ab ulla nutritione naturaliter ab intrinseco locomovebuntur.

LXXVI. Objicies 2° ex P. Comptono nullum est vitæ vestigium in cælis, unde gratis, & sine ullo fundamento, vitam iis quis tribuerit. Conf. aliqui pari quis ratione dixerit aërem vivere: sicut autem hoc asserere esset divinare, ita & illud.

LXXVII. Respondeo in illis omnino apparere vestigia animæ locomotivæ, quam solum adstruimus; non verò vegetativæ aut sensitivæ, quam illis omnino negamus.

LXXVIII. Ad Confirmationem, nullus concedit aëri motum ab intrinseco in loco suo naturali, uti cælis plures supra citati.

D V B I V M .VI.

An Cæli per se ab intrinseco: an ab Intelligentiis moveantur localiter.

LXXIX. **A**nte Resolutionem suppono sententiam affirmativam pro 1^a parte non nisi temerè à nonnullis temeritiam censeri; quia in primis varii celebres auctores eam defendunt: ac imprimis August. & Hieron. dubio præcedenti citati: Suarez Metaph. Disput. 29. sect. 1^a. & P. Fromond. de Anima lib. 1°. c. 1°. art. 8°. dubii hærent, an non animâ, aut à virtute intrinseca, sicut lapis à sua intrinseca gravitate moveantur. Valentia autem 1. parte Disput. 4. p. 1^a. Vasquez etiam 1^a. parte Disput. 178. cap. 1°. Raynaudus suæ Theologiæ naturalis dist. 2^a. quest. 1^a. art. 10. & multi alii docent efficaciter non probari dari Angelos ex motu cælorum; quia ab intrinseco moveri possunt, eam autem in terminis tenent